

Finansdepartementet

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Fi2020/04365

Remissvar av betänkandet Det skatterättsliga företrädaransvaret – en översyn (SOU 2020:60)

Sammanfattning

Skatteverket har liksom alla andra borgenärer en möjlighet att tillämpa reglerna i 25 kap aktiebolagslagen om personligt ansvar för styrelsen om den inte upprättar en kontrollbalansräkning i föreskriven tid och ordning. Man kan därför diskutera huruvida Skatteverket ska ha en bättre möjlighet än andra borgenärer att utkräva ett personligt ansvar för företrädare. I praktiken förutsätter det dock att det skattskyldiga bolaget blir försatt i konkurs för att Skatteverket och andra borgenärer ska få en möjlighet att utreda om styrelsen har iakttagit bestämmelserna om kontrollbalansräkning i aktiebolagslagen. Om det inte fanns en specialreglering om personligt ansvar för skatter och avgifter skulle möjligheterna begränsas för Skatteverket, som till skillnad från andra borgenärer inte kan välja sina gäldenärer, att kräva ett personligt ansvar för företrädare. En sådan ordning skulle få negativa allmänpreventiva effekter. Sedan är det en annan sak, som dock inte omfattas av denna utredning, att förbudet mot återvinning i konkurs av betalning av skatter och avgifter borde avskaffas.

Eftersom tillämpningen av företrädaransvaret för skatter och avgifter emellanåt har fått en ordning som närmar sig ett strikt ansvar, instämmer Stiftelsen Ackordscentralen ("Ackordscentralen") att det finns skäl att införa förändringar i lagstiftningen i syfte att dels få en mindre rigid tillämpning av företrädaransvaret dels en tydligare reglering i lagtexten.

De subjektiva rekvisiten

Ackordscentralen anser att man i och för sig skulle kunna tänka sig att enbart uppsåt skulle leda till ett personligt ansvar för företrädaren. Enligt rättspraxis förutsätter det för att uppsåt ska anses föreligga att bolaget har medel på förfallodagen eller kort tid dessförinnan, men underlåter att betala skatten eller avgiften. Eftersom det är betydligt vanligare att bolaget endera helt saknar medel eller att tillgängliga medel endast förslår till att betala andra för driften nödvändiga skulder, skulle en inskränkning av det subjektiva rekvisitet till enbart uppsåt innebära att ett personligt ansvar skulle bli en tämligen ovanlig företeelse. En sådan ordning skulle av allmänpreventiva skäl knappast vara önskvärd. Mot den

bakgrunden delar Ackordscentralen utredningens förslag att det inte bör ske någon förändring av de subjektiva rekvisiten.

Vidare delar Ackordscentralen förslaget att det bör föreskrivas vad som ska beaktas för att bedöma om underlåtenhet att betala skatten utgör grov oaktsamhet. Det är dock, enligt Ackordscentralens uppfattning, inte tillräckligt för att ansvar ska uppkomma att man vid bedömningen ska ta hänsyn till om företrädaren insett eller bort inse att bolaget inte skulle kunna fullgöra sin betalningsskyldighet. En sådan skrivning i lagtexten befriar inte företrädaren om till exempel valet på förfalldagen står mellan att betala något som kan betraktas som verksamhetskritiskt och en skatt. För att grov oaktsamhet ska anses föreligga borde det åligga Skatteverket att visa att företrädaren insett eller bort inse att bolaget inte heller inom överskådlig framtid kan betala skatten.

Befrielse från betalningsskyldigheten

Ackordscentralen delar förslaget att lagtexten ska utgå från vad som ska anses vara oskäligt i stället för som tidigare enbart ange att befrielse kan ske om det finns särskilda skäl. De i lagtexten fyra angivna omständigheterna, som ska beaktas vid oskälighetsgrunden, bygger på tidigare rättspraxis. Förslaget kommer således inte innebära några lättnader för företrädare, men sannolikt blir det tydligare vad som utgör gällande rätt.

Ackordscentralen delar utredningens skrivning i författningskommentaren om att ett omprövningsbeslut inte bör leda till ett ansvar för företrädaren om den ursprungliga felaktiga redovisningen av skatten var försvarlig. Det är dock, enligt Ackordscentralens uppfattning, en brist att denna skrivning inte på något sätt kommer till uttryck i lagtexten.

Rådrum

Principiellt anser Ackordscentralen att det bör finnas en viss frist under vilken en förfallen skatt eller avgift under vissa omständigheter inte ska föranleda ett ansvar för företrädaren om den inte betalas senare av bolaget.

Till skillnad från ett skatteanstånd, som är kopplat till det skattskyldiga bolaget, föreslår utredningen ett rådrum för sökande företrädare. Rådrummet och befrielse från personligt ansvar uppkommer således enbart för den sökande företrädaren och inte för övriga företrädare i bolaget. Detta innebär att om Skatteverket beviljar en företrädare ett rådrum och han söker bolaget i konkurs vid rådrummets upphörande befrias han från personligt ansvar för den skatt som förföll till betalning under rådramsperioden. Däremot kan övriga företrädare i bolaget, vilka av någon anledning inte har ansökt om rådrum, bli personligt ansvariga för dessa skatter. Ackordscentralen anser att detta inte borde vara en önskad konsekvens, eftersom det kan finnas förklarliga skäl till varför alla företrädare inte har ansökt om rådrum.

I stället för det rådrum som utredningen föreslår anser Ackordscentralen att det skattskyldiga bolaget efter ansökan ska medges ett anstånd. Detta kan utformas efter samma principer som rådrummet, bortsett från att det ska befria samtliga företrädare om skatten eller avgiften inte betalas under anståndsperioden och

bolaget vidtar åtgärder för en samlad avveckling senast vid anståndsperiodens upphörande. Ett sådant anstånd skulle förhindra förhastade och ogenomtänkta ansökningar om såväl företagsrekonstruktion som konkurs och i stället ge bolaget och dess företrädare en tid att överväga vilka möjligheter bolaget har att överleva utan att riskera ett personligt ansvar. Den föreslagna rådrumstiden om två månader är väl avvägd och skulle också fungera för ett anstånd.

I förslaget om rådrum anser utredningen att sådant ska beviljas enligt huvudregeln, men att det inte ska beviljas om obetalda skatter eller avgifter inte är obetydliga. Med att de inte är obetydliga avses enligt utredningen skatter eller avgifter som överstiger 20 000 kr. Ackordscentralen anser att denna beloppsgräns bör höjas avsevärt för att ett rådrum eller anstånd, som Ackordscentralen föreslår, ska kunna bli en reell huvudregel. I annat fall skulle ytterst få bolag kunna komma i fråga för ett rådrum.

Överenskommelser

Ackordscentralen delar utredningens uppfattning att det inte finns några skäl för att ta bort möjligheten för Skatteverket och företrädare att träffa överenskommelser om vilket skatte- eller avgiftsbelopp dessa ska betala. Risken för att företrädare ingår sådana avtal utan att det egentligen föreligger någon grund för personligt ansvar är mindre än fördelen för dessa att inte behöva processa och riskera att få betala ett högre belopp. Det är också av såväl processekonomiska som verkställighetsskäl en fördel för det allmänna att träffa överenskommelser.

Stockholm den 17 mars 2021

Stiftelsen Ackordscentralen

Mikael Kubu
koncernchef

Hans Ödén
föredragande